

جامعه‌نخبگانی مطلوب، جامعه‌ای است پویا که در آن اجتماعات نخبگانی در چارچوب ارزش‌های اسلامی - ایرانی و مبتنی بر اقتضانات نظام جمهوری اسلامی ایران، فرصت رشد و شکوفایی حداکثری را بر پایه تنوع استعدادها و توانمندی‌های خود به دست آورده و ضمن حل مسائل جامعه، تدبیر امور تحول آن را دست می‌گیرد.

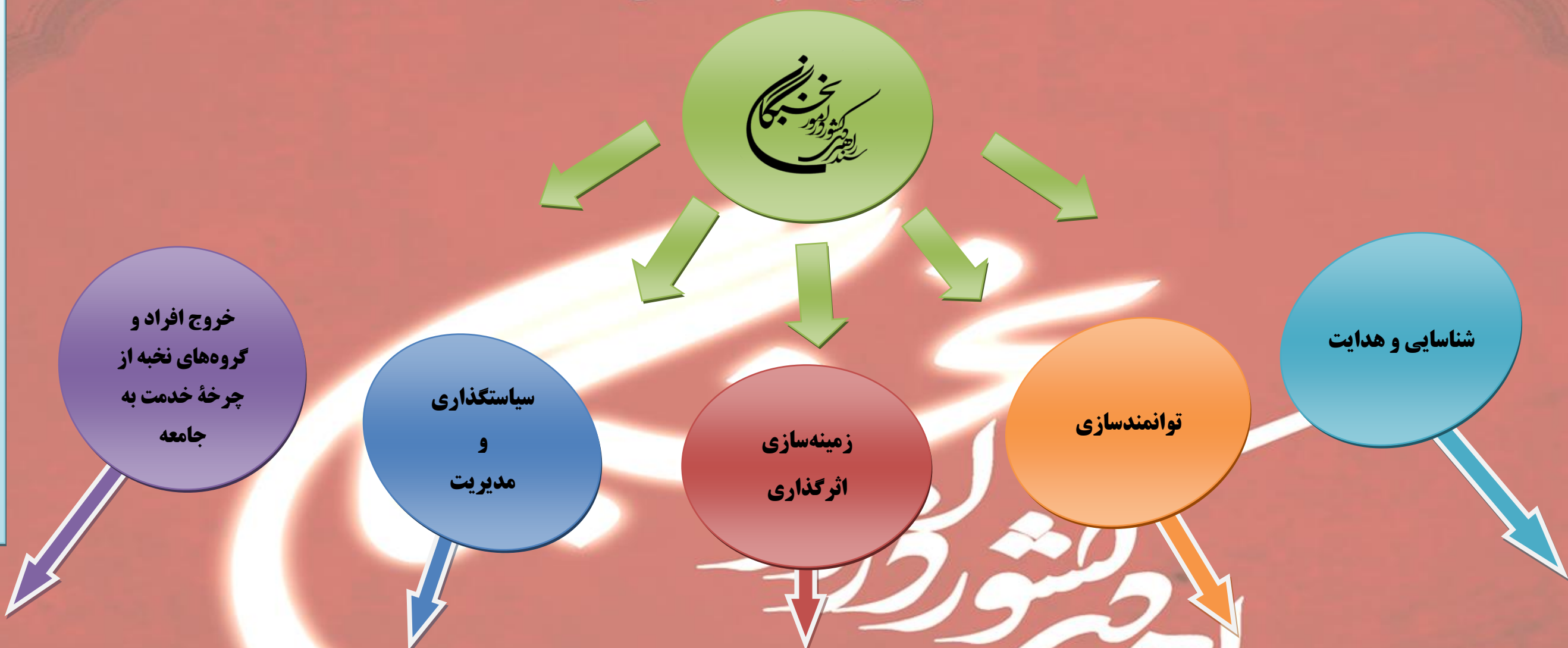
اهداف کلان

با توجه به چشم‌انداز پیش گفته، هدف‌های کلان مدنظر این سند عبارتند از:

- 1- ایجاد زمینه‌های شناسایی، رشد و شکوفایی حداکثری استعداد‌های فردی و گروهی و ارتقای ابعاد معنوی و دینی آنها
- 2- تحقق نظام جامع «اخلاق نخبگی» مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و تلاش برای ترویج آن، به منظور رشد اخلاقی و معرفتی اجتماع نخبگانی و مصون‌سازی آنان
- 3- رفع موانع فعالیت‌های نخبگانی، افزایش ظرفیت اجتماع نخبگانی و فرصت‌سازی مناسب بر اساس اصول عدالت و انصاف
- 4- وسعت بخشیدن به دایره نخبگی و بهره‌گیری حداکثری از توان اجتماع نخبگانی در مدیریت تحولات کشور در سطح ملی و بین‌المللی
- 5- مدیریت هدفمند گردش نخبگان و پیشگیری از خروج نخبگان از چرخه خدمت به جامعه
- 6- تبیین و تنظیم مسؤولیت‌ها و حقوق متقابل اجتماع نخبگانی و جامعه و افزایش حس دلبستگی ملی آنان در چارچوب گفت‌وگو نظام اسلامی
- 7- زمینه‌سازی شناخت و همکاری متقابل نخبگان مسلمان در سراسر جهان به منظور تحقق بین‌الملل اسلامی و برپایی تمدن نوین اسلامی
- 8- جذب نخبگان در سطح جهانی

شورای عالی انقلاب فرهنگی

- توجه به رویکرد تنوع استعدادها و روش‌های

شناسایی در مقابل رویکرد **یکسان‌سازی**

- استفاده از روش‌های شناسایی غیر خوداظهاریانه

- رعایت تناسب میان حوزه فعالیت با معیارهای شناسایی

- تبدیل حمایت‌های مالی **مستقیم** به پشتیبانی‌های فرصت آفرین و غیرمستقیم

- شناسایی نامشهود و نامحسوس افراد و گروه‌های صاحب استعداد برتر به جای **نشان‌دار کردن و برجسب‌زنی** به آنها

- اصالت با فعالیت‌های نخبگانی است نه با **فرد و گروه**، لذا صفت نخبگی دائمی نیست

- تمرکز بر خوب فراگیر در مقابل **عالی محدود**

- تقدم رویکرد توسعه ظرفیت بر رویکرد **ارتقای کارایی**

- رفع **موانع** فعالیتها

- تربیت و توانمندکردن اجتماعات نخبگانی در محیط واقعی و طبیعی جامعه نه در **محیطی جدا و منفک** از آن (رویکرد «رشد باغچه‌ای» در مقابل **نگهداشت گلخانه‌ای**)»

- پشتیبانی‌های معنوی، اجتماعی و اعتباری در کنار حمایت‌های مادی

- توجه به پشتیبانی‌های تربیتی و پرورشی، مشاوره‌ای و هدایت‌کننده علاوه بر تسهیل‌گری

- پشتیبانی غیرمتمرکز و توزیع‌یافته و ایجاد فرصت‌های عادلانه برای فعالیت به منظور متمایز شدن فعالیت

نخبگانی از فعالیت‌های متداول

- زمینه‌سازی برای انجام فعالیت‌های نخبگانی به جای

حمایت از افراد و گروهها

- اصلی‌ترین مأموریت نظام نخبگانی، زمینه‌سازی برای

اثرگذاری بهینه افراد و گروه‌های نخبه در مدیریت تحولات جامعه

- توجه به رعایت اصل عدالت و انصاف برای جلوگیری از توزیع ناعادلانه فرصت برای آحاد جامعه

- بکارگیری اجتماع نخبگانی در حل مسائل کشور و تحول آفرینی منوط به مدیریت عوامل مختلفی است که عبارتند از:

1) **عوامل مرتبط با نخبگان** که نیازمند توسعه مهارت‌ها، توانمندی‌ها، انگیزه‌ها و اعتقادات خاص این جامعه است (توانمندسازی اجتماعات نخبگانی)؛

2) **عوامل مرتبط با جامعه** که مرتبط با فرصت‌آفرینی و تقاضا برای نقش آفرینی نخبگان است؛

3) **عوامل و نهادهای میانجی** که وظیفه ایجاد ارتباط و تعامل مناسب میان اجتماع نخبگانی و جامعه را بر عهده دارند.

4) **عوامل کلان محیطی** که بر تعادل میان اجتماع نخبگانی و جامعه تأثیر بسزایی دارند (مانند: نظام شایسته‌سالاری، شفاف‌سازی نظام مدیریتی و اقتصادی کشور، ترویج محیط آزاداندیشی و تشویق جدال احسن در عرصه اندیشه‌ورزی).

- نخبگی مفهومی پویا و وابسته به شرایط محیطی

- رویکرد **نهاد محور** در مقابل **فرد محور** در سیاست‌گذاری و مدیریت

- جایگزینی «محیط نیمه متمرکز» (نقش فعال نهادهای فنی - تخصصی) با «**محیط متمرکز**» (نقش فعال یک نهاد دولتی که وظیفه ارزیابی و اعتبارگذاری فعالیتها را دارد) در ساختار نظام نخبگانی

- کاهش تصدی‌گری نهادهای سیاستگذار

- بهبود نقش نظارتی نهادهای حاکمیتی

- توجه حاکمیت به **نظام نخبگانی** به جای توجه مستقیم به **صاحبان استعداد برتر و نخبگان**

- توجه به اینکه استعداد درخشان و توانمندی‌های ذاتی ویژه: **نعمتهایی** تعهدآور است نه **مزیت‌هایی**

توقع آفرین

1- **نخبه**: به فردی برجسته و کارآمد اطلاق می‌شود که در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت کشور در چارچوب ارزش‌های اسلامی اثرگذاری بارز داشته باشد و همچنین فعالیت‌های وی بر پایه هوش، خلاقیت، انگیزه و توانمندی‌های ذاتی از یک سو؛ و خبرگی، تخصص و توانمندی‌های اکتسابی از سوی دیگر، موجب سرعت بخشیدن به پیشرفت و اعتلای کشور شود.

2- صاحب استعدادبرتر: به فردی اطلاق می‌شود که با توجه ویژگی‌های ذاتی خود امکان رسیدن به مرحله نخبگی را داراست ولی هنوز زمینه‌های لازم برای شناسایی کامل و بروز استعداد‌های ویژه او فراهم نشده است.

3- فعالیت نخبگانی: فعالیتی است آگاهانه، خلاقانه و نوآورانه با اثرگذاری محسوس بر پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف از قبیل: علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت با تأکید بر شناخت مسائل و مشکلات کشور

4- گروه نخبه: هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها و نهادهایی که در مقایسه با سایر هویت‌های مشابه، توانمندی انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند.

5- گروه صاحب استعدادبرتر: هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها یا نهادهایی که استعداد کسب توانمندی‌های ویژه‌ای را دارد ولی برای تبدیل آنها به گروه نخبه، باید حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌های لازم صورت پذیرد.

6- اجتماع نخبگانی: شامل افراد یا گروه‌هایی است که به تشخیص بنیاد ملی نخبگان، توانمندی‌های بالقوه یا بالفعل انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند؛ بنابراین شامل همه افراد و گروه‌های نخبه و صاحب استعدادبرتر است.

7- نظام نخبگانی: شامل مجموعه بخش‌های مختلف کشور مشتمل بر نقش آفرینان، نهادها، قوانین، سازوکارها و روندهایی است که بر «فعالیت‌های نخبگانی» و «اجتماع نخبگانی» به صورت مستقیم اثرگذارند.

فرصت‌های خروج نخبگان از کشور

تسریع و تسهیل در طی مسیر نخبگی و همچنین توانمندسازی و امکان مشارکت اجتماع نخبگانی در فعالیت‌های بین‌المللی

تهدیدهای خروج نخبگان از کشور از دست رفتن اثرگذاری نخبه در جامعه و هدررفتن

سرمایه‌گذاریهای کشور در توسعه اجتماع نخبگانی

- استفاده از فرصت‌های پدیده خروج و تبدیل تهدیدهای آن به فرصت‌های جدید در گرو شناسایی چهارعنصر:

الف- عوامل کشش خارجی

ب- عوامل رانش داخلی

ج- عوامل کشش داخلی

د- عوامل رانش خارجی